

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 10 december 2020
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2020-000831 - gemeente Lochem
Activiteit : Beheer gemeentelijke wegbeplantingen en instandhouding
boombewonende vleermuizen
Verlenen/weigeren : Verlenen ontheffing
Aanvrager : Gemeente Lochem
Zaaknummer : 2020-000831

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van de Gemeente Lochem, hierna te noemen de aanvrager, van 17 januari 2020 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 17 januari 2020 ontvingen wij een aanvraag van de gemeente Lochem voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 2 en 4, voor het verstoren van en vernielen en beschadigen van rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van 10 soorten vleermuizen, die hun rust- en verblijfplaatsen en van 12 soorten die hun vlieg- en foerageerroutes hebben in en rond bomen in het buitengebied van de gemeente Lochem.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen: ter bescherming van (wilde) flora en fauna of in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is niet eerder een ontheffing in het kader van soortenbescherming Wnb aangevraagd voor het buitengebied van Lochem.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Wij hebben binnen deze termijn geen zienswijzen ontvangen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikel 3.8 lid 1 en lid 5 (Habitatrichtlijnsoorten / Verdrag van Bern soorten / Verdrag van Bonn soorten), van de Wet natuurbescherming,

zoals aangevraagd door:

Gemeente Lochem, Hanzeweg 8, 7241CR Lochem;

ONTHEFFING TE VERLENEN aan:

Gemeente Lochem, Hanzeweg 8, 7241CR Lochem;

voor de soort(en), verbodsbepaling(en) en wettelijke belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang*	
Baardvleermuis	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A
Brandts vleermuis			
Bosvleermuis			
Franjestaart			
Gewone dwergvleermuis			
Gewone grootoorvleermuis			
Kleine dwergvleermuis			
Laatvlieger**			
Meervleermuis**			
Rosse vleermuis			
Ruige dwergvleermuis			
Watervleermuis			

*: Belang A (Habitatrichtlijn/Bonn/Bern) Artikel 3.8 lid 5b onder 1 en 3 van de Wnb: 1; in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; 3: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

** : betreft alleen vlieg- en foerageerroutes.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming voorschriften verbonden, die zijn opgenomen als bijlage 1.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven situatie

De gemeente Lochem beheert in haar buitengebied (buiten de bebouwde kommen) circa 480 kilometer aan wegbepanting (in gemeentelijk eigendom), met in totaal 56.000 bomen. Omdat de gemeente zich bewust is van haar verantwoordelijkheid voor een gezond bomenbestand en zich realiseert dat die een belangrijk leefgebied voor vleermuizen vormen, heeft de gemeente

gekozen voor het laten opstellen van een soortenmanagementplan (SMP) (zie: *Soortmanagementplan Lochem; Plan ten behoeve van de duurzame instandhouding van vleermuizen, Eelerwoude, 2019*).

Ten behoeve van dit SMP is een grootschalig onderzoek verricht naar het functioneren van wegbeplantingen in het buitengebied van Lochem voor vleermuizen.

Het doel van het SMP-Lochem is om de staat van instandhouding van boomgebruikende en -bewonende vleermuizen, in relatie tot gemeentelijke wegbeplantingen, te garanderen en te versterken.

De beplanting in het plangebied bestaat voor het grootste deel uit zomereik (58%), beuk (13%), Amerikaanse eik (9%) en berk (7%). Een groot deel (31%) van het bomenbestand is ouder dan 70 jaar en zou daardoor op grond van het tot nu toe gehanteerde beheerplan aan vervanging toe zijn.

In figuur 1a en 1b in Bijlage 2 is de ligging van het plangebied, waarop het SMP-Lochem betrekking heeft, opgenomen. Het betreft het gehele grondgebied van de gemeente Lochem, buiten de bebouwde kommen. De begrenzing volgt de buitengrenzen van de gemeente Lochem.

Het huidige beheer wordt uitgevoerd conform de *“Uitgangspuntennotitie Duurzaam beheer bomen buitengebied” Gemeente Lochem, 2016*. De huidige werkwijze staat beschreven in paragraaf 6.7.1. van het SMP-Lochem. Die werkwijze komt er samengevat op neer, dat elke boom minstens elke vijf jaar volgens de methode van Visual Tree Assessment (VTA) geïnspecteerd wordt. Vervolgens stelt het uitvoerende bedrijf een lijst op van zogenaamde risicobomen, die vooral vanuit het aspect van (verkeers-)veiligheid een risico vormen. Naast de kap van risicobomen vindt er zgn. ‘trajectenkap’ plaats, waarbij vanuit de gangbare 70-jarige beheercyclus, een relatief groter aantal bomen wordt gekapt. Het betreft voor het merendeel bomen met verminderde vitaliteit, conform de strikte uitgangspunten vanuit het beleid Duurzaam beheer bomen buitengebied. In het kader van het SMP-Lochem zijn er reeds preventieve maatregelen in gang gezet en worden nieuwe mitigerende maatregelen uitgewerkt. Deze worden besproken onder de kopjes ‘Preventieve en mitigerende maatregelen’.

Uitwerking ontheffing SMP-Lochem

Voor het verlenen van een ontheffing in het kader van een SMP-Lochem hanteert de provincie Gelderland de volgende algemene uitgangspunten:

1. Er dient vooraf uitgebreid onderzoek te zijn uitgevoerd, waarin een uitgangssituatie is vastgelegd voor de soorten waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd, zodat ontwikkelingen in beeld kunnen worden gebracht;
2. Er dienen, voordat ontheffing wordt afgegeven, al voldoende preventieve en mitigerende maatregelen te zijn ingezet om de gunstige staat van instandhouding (GSVI) van de aangevraagde soorten te verbeteren;
3. Er dienen gedurende de looptijd van de ontheffing voldoende maatregelen te worden genomen, zodat de GSVI van de betreffende soorten kan worden gewaarborgd;
4. Er dient bij alle uit te voeren ingrepen, altijd nog een ecologische inventarisatie plaats te vinden, om de (effecten op) aanwezige soorten ter plekke goed in kaart te brengen en gerichte maatregelen te kunnen nemen;
5. Het totaal aan maatregelen en voorschriften dient te resulteren in een plus ten opzichte van een situatie, waarin voor elke individuele ingreep een ontheffing soortenbescherming aangevraagd wordt.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Het vleermuisonderzoek dat is uitgevoerd, heeft als voornaamste doel gehad om de aanwezigheid van verschillende soorten vleermuizen en hun populatieomvang in relatie tot wegbeplantingen in het buitengebied van Lochem in kaart te brengen. Het onderzoek is niet primair gericht op het in beeld krijgen van de aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen. Ten

behoefte van het onderzoek is het totale plangebied verdeeld in drie deelgebieden. In totaal hebben 11 onderzoekers meegewerkt gedurende de onderzoeksronde. Voor de methode van inventarisatie en inzet van medewerkers wordt verwezen naar bijlage 1 van het SMP-Lochem. Bij de onderzoeksmethodes is zoveel mogelijk aangesloten bij het Vleermuisprotocol (versie 2017). Zo zijn er drie veldronde uitgevoerd in de kraamperiode (15 mei – 15 juli) en twee veldronde in de baltsperiode (15 augustus - 15 september). De veldronde hebben bestaan uit avond-, nacht- en ochtendronde, verdeeld over de 11 onderzoekers.

De inventarisatie heeft plaatsgevonden in de periode mei-september 2018. Voor de exacte data van de inventarisatie wordt verwezen naar bijlage 2 van het SMP-Lochem. Het onderzoeksgebied en de verdeling in drie deelgebieden is weergegeven in figuur 2 van Bijlage 2

Het veldonderzoek is uitgevoerd vanaf openbare wegen in en langs de in figuur 3 in Bijlage 2 weergegeven wegbeplantingen. Het onderzoek is opgezet als een transect-telling, waarmee vooral vliegende en foeragerende vleermuizen worden waargenomen. Aangezien er vooral opnamen zijn gemaakt met rijdende voertuigen (fiets, auto) is dit soort onderzoek voor het lokaliseren van verblijfplaatsen niet geschikt. Zo zijn er in totaal 75.000 waarnemingen gedaan en zijn er ongeveer 25 verblijfplaatsen vastgesteld. Door de fijnmazigheid van het wegnet en wegbeplantingen geeft het onderzoek een min of meer vlakdekkend beeld van vooral foeragerende vleermuizen (verdeeld over 12 soorten) in het buitengebied van de gemeente Lochem. Het onderzoek is niet uitgevoerd in een aantal grote bos- en natuurgebieden als de Lochemse Berg, het Groote Veld, de Gorsselse Heide, de uiterwaarden van de IJssel en de landgoederen van onder meer Ampsen, Verwolde en Huize Dorth. In deze gebieden zijn in beheer van grote beheerorganisaties en er zijn hier geen (of nauwelijks) gemeentelijke beplantingen te vinden.

Het veldonderzoek heeft zich hoofdzakelijk gericht op vleermuizen. Van andere beschermde soorten zijn aanvullende, doch geen vlakdekkende waarnemingen verzameld. Voor vleermuizen wordt met dit SMP-Lochem een gebiedsontheffing aangevraagd. Andere beschermde soorten, die van de wegbeplantingen gebruik maken, zoals vogels en beschermde soorten als eekhoorn en boomarter, zijn dus niet vlakdekkend geïnventariseerd en maken ook geen deel uit van de aanvraag voor een gebiedsontheffing. Dat betekent als er beschermde soorten, anders dan vleermuizen, verstoord of waarvan (jaarronde) verblijfplaatsen worden vernield, er bij ingrepen (ook al vinden die plaats in de periode 15 oktober-15 maart) nog een aanvullende ontheffing nodig is als er verboden uit de Wet natuurbescherming worden overtreden.

Resultaten onderzoek

Er zijn tijdens het veldonderzoek maximaal 12 vleermuissoorten binnen het plangebied vastgesteld (tabel 2), waarvan 3 soorten in een verzamelcategorie *Myotis spec.* Bijzonder is de aanwezigheid van een aantal zeldzame en tot nu toe nog nauwelijks uit het gebied bekende soorten, namelijk de bosvleermuis en kleine dwergvleermuis. Waarschijnlijk heeft het merendeel van de waarnemingen in de *Myotis spec.*-groep betrekking op de vrij algemene watervleermuis. De waarnemingen boven wateroppervlakten zijn daarom als watervleermuis gedetermineerd. De rest van de *Myotis*-waarnemingen zijn ingedeeld naar de vrij zeldzame baardvleermuis en Brandts vleermuis.

In onderstaande tabel 2 is een samenvatting gegeven van het aantal waarnemingen per vleermuissoort en van een daarop gebaseerde inschatting van de populatieomvang per soort in het plangebied. Aan de ingeschatte populatieomvang kan vooral indicatieve en relatieve waarde worden toegekend.

Tabel 2: Overzicht van de waargenomen vleermuissoorten en het aantal waarnemingen per soort en een inschatting van de populatie, op basis van het aantal waarnemingen.

Soort vleermuis	Aantal waarnemingen incl. dubbelingen	Geschatte populatieomvang totale gemeente Lochem
Baardvleermuis	Zie Myotis spec.	
Brandts vleermuis	Zie Myotis spec.	
Bosvleermuis	80	10-25
Franjestaart	31	180-400
Gewone dwergvleermuis	40.232	>10.000
Gewone grootoorvleermuis	503	1.750 (min.580)**
Kleine dwergvleermuis	37	Min. 16
Laatvlieger	4.992	650-1000
Meervleermuis	80	4-10
Myotis spec.*	580*	baardvleermuis > 150 ex.; Brandts vleermuis 0-40 ex. De rest is watervleermuis.
Rosse vleermuis	1.900	400-500
Ruige dwergvleermuis	1.353	250-500
Watervleermuis	193	>600

*: Myotis spec. is een verzamelnaam in deze situatie voor de soorten Brandts vleermuis, baardvleermuis en watervleermuis;

**:(min. 580): de populatieomvang in relatie tot de onderzochte wegbeplantingen en directe omgeving wordt geschat op minimaal 580 dieren.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

De beheerwerkzaamheden van de wegbeplantingen kunnen een groot effect hebben op vleermuizen, doordat verblijfplaatsen of belangrijke vliegroutes en foerageergebieden verdwijnen, worden aangetast of onbereikbaar worden. Met name de trajectenkap, waarbij wegbeplanting over een aanzienlijke lengte in één keer wordt verwijderd en vervangen door jonge aanplant, kan een grote impact hebben. Maar ook de kap van een enkele risicoboom kan een groot effect hebben als de boom bijvoorbeeld een functie heeft als (potentiele) kraam- of winterverblijfplaats.

De beheerwerkzaamheden vinden jaarlijks plaats in het winterhalfjaar (15 oktober – 15 maart) (zie ook de paragrafen 6.6 en 6.7 uit het SMP-Lochem), afgezien van noodmaatregelen als kap van scheefhangende bomen na een storm, die ook buiten deze periode kunnen plaatsvinden. De werkzaamheden vinden in de periode 15 oktober-15 maart plaats, omdat dan de effecten op vleermuizen en eventueel andere aanwezige beschermde soorten zo klein mogelijk zijn. Weliswaar broedt de bosuil vaak al eerder dan 15 maart, maar omdat er voorafgaande aan de kapwerkzaamheden ook nog een Quicksan plaatsvindt worden mogelijke broedgevallen voldoende beschermd. Immers, bij potenties van wegbeplantingen voor in bomen overwinterende vleermuissoorten (zie tabel 3) worden aanvullende maatregelen getroffen door middel van een Quicksan (zie figuur 4 in Bijlage 2 en afbeelding 29 op pagina 90 van het SMP-Lochem), gevolgd door een inspectie door een hoogwerker.

Tabel 3: Overzicht van functies van wegbeplantingen in het buitengebied van de gemeente Lochem, waarbij x = heeft zeker een functie; (x) = heeft waarschijnlijk een functie en - = heeft (waarschijnlijk) geen functie.

Soort vleermuis	Functies wegbeplantingen buitengebied gemeente Lochem					
	Zomerver- blijfplaats	Kraanver- blijfplaats	Balts/paar- verblijfplaats	Winterver- blijfplaats	Essentiele vliegroute	Essentieel foerageer- gebied
Baardvleermuis	(x)	(x)	-	-	(x)	(x)
Brandts vleermuis	(x)	(x)	-	-	(x)	(x)
Bosvleermuis	(x)	(x)	x	(x)	-	-
Franjestaart	-	-	x	-	-	-
Gewone dwergvleermuis	-	-	x	-	x	x
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	(x)	x	x
Kleine dwergvleermuis	x	-	-	(x)	-	-
Laatvlieger	-	-	-	-	x	x
Meervleermuis	-	-	-	-	x	x
Myotis spec.	x	x	-	-	x	(x)
Rosse vleermuis	x	x	x	x	(x)	-
Ruige dwergvleermuis	x	-	x	x	x	x
Watervleermuis	x	x	-	-	x	(x)

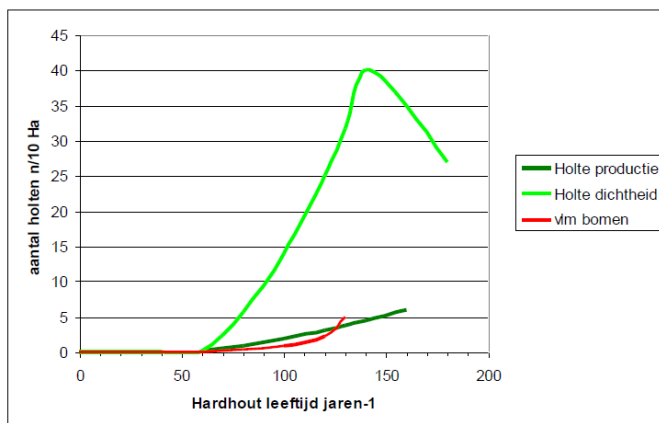
Zoals uit tabel 3 blijkt hebben bomen niet allemaal dezelfde functie voor de gevonden soorten vleermuizen. Van de vastgestelde soorten gelden bosvleermuis en rosse vleermuis als typische boombewonende soorten en meervleermuis, laatvlieger en gewone dwergvleermuis als gebouwbewonend (*Dietz et al., 2011 / Broekhuizen et al., 2016*). De overige soorten maken in meer of mindere mate gebruik van zowel gebouwen als bomen voor hun verblijfplaats. Soorten die hun kraamverblijf of winterverblijf in bomen hebben, zijn het meest gevoelig voor het verdwijnen van bomen, waarin ze verblijven. Het kappen van zulke bomen leidt direct tot aantasting van de populatie.

Zoals eerder gesteld, vormt in de gemeente Lochem de Uitgangspuntennotitie Duurzaam beheer bomen buitengebied uit 2016 tot nu toe de basis voor het bomenbeheer in het buitengebied. In 2018 is bij de evaluatie van de Uitgangspuntennotitie het percentage monumentale bomen verhoogd van 12 naar 20% (in totaal 11.000 bomen, die een extra beschermde status krijgen) en is de vervangingscyclus uitgebreid van 70 naar 90 jaar. De monumentale bomen zijn beeldbepalende bomen. Deze bomen worden alleen gekapt als ze een direct gevaar vormen voor weggebruikers. Ze maken dus geen deel uit van de reguliere vervangingscyclus. Van de 56.000 bomen in het Lochems buitengebied is ruim 30% ouder dan 70 jaar, en ruim 60% ouder dan 50 jaar. De leeftijdsopbouw heeft veel te maken met de heraanplant van het bomenbestand na de 2^e WO.

Een aantal boomsoorten is echter niet geschikt voor een cyclus van 70 jaar of langer en zal eerder gekapt moeten worden (bijvoorbeeld berk, populier en wilg). Andere soorten kunnen juist weer een (veel) hogere leeftijd bereiken. Hardhoutsoorten als zomereik, Amerikaanse eik en beuk bereiken bij goede bodemomstandigheden pas een verminderde groei tussen de 80 en 120 jaar. Het is dus niet zo dat na 90 jaar bomen per definitie gekapt zullen worden. Uitgaande van een jaarlijkse kap van 1/90ste deel van het bomenbestand, resulteert dat in een jaarlijkse kap van ca. 500 bomen. De laatste jaren betrof ongeveer de helft van die 500 bomen, risicobomen. In de oude situatie (met een cyclus van 70 jaar en 12% monumentale bomen) was sprake van een jaarlijkse kap van ca. 700 bomen. De laatste jaren is het aantal gekapte bomen weer wat hoger, onder andere vanwege de droge zomers van de afgelopen jaren.

De beleidskeuze om over te gaan van een vervangingscyclus van 70 naar 90 jaar, heeft niet alleen tot gevolg dat er minder bomen gekapt gaan worden, maar ook dat de bomen gemiddeld

ouder kunnen worden. Aangezien in de meeste bomen pas na hun 70ste levensjaar geschikte vleermuisholtes ontstaan, levert deze keuze een belangrijke toename van het aantal (potentieel) geschikte vleermuisverblijfplaatsen op. Dit wordt toegelicht in onderstaande figuur A uit *Laanbeheer en vleermuizen, Zoogdiervereniging en Probos, 2012, pag. 48*.

Figuur A: Beeld van de relatie tussen leeftijd van bomen en het ontstaan van holtes, de holtedichtheid in bomen en het aantal zogenaamde vleermuisbomen (vlm bomen).

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Omdat de werkzaamheden jaarlijks plaatsvinden en op dit moment nog niet duidelijk is waar jaarlijks, welke werkzaamheden plaatsvinden, is het niet mogelijk om voor elke wegbeplanting een 'eindbeeld' te schetsen. Doel van het SMP-Lochem en het daaraan gerelateerde bomenbeleid is om de huidige wegbeplantingen zo lang mogelijk te behouden (want oudere bomen leveren meer verblijfplaatsen op in hopen of spleten) en de functies van beplantingen voor de staat van instandhouding van vleermuizen zoveel mogelijk te verbeteren.

In de aanloop naar het werken conform het SMP-Lochem zijn hiertoe al twee belangrijke veranderingen ingezet:

- De 70-jarige beheercyclus is recentelijk door de gemeenteraad verruimd naar een periode van 90 jaar (*informatie gemeente Lochem, 2019*). Dit betekent dat het aanwezige bomenbestand gemiddeld ouder kan worden en daardoor de kans op aanwezigheid van holtes, spleten en scheuren als verblijfplaats voor vleermuizen en vogels zal toenemen. Gemiddeld zal dat leiden tot het kappen van (gemiddeld) minder bomen;
- Vanaf 2020 worden de werkzaamheden, die uitsluitend in de periode 15 oktober- 15 maart worden uitgevoerd, steeds voorafgegaan door het uitvoeren van een Quickscan. Hierbij worden alle betreffende bomen en beplantingen eerst in het veld visueel door vleermuisdeskundige geïnspecteerd op de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten en vleermuizen (en hun verblijfplaatsen) in het bijzonder. Als geconstateerd wordt dat er sprake is van een noodzakelijke kap en een (potentiële) functie van de boom als verblijfplaats of route-element, wordt er met behulp van een hoogwerker en een boomcamera, gedetailleerd onderzocht of er sprake is van een actuele functie voor en/of actuele aanwezigheid van vleermuizen. Als daar sprake van is, wordt besloten de voorgenomen kap niet te laten plaatsvinden en daarvoor in de plaats de betreffende boom of te laten staan of te kandelabereren of te kandelaren, waarbij de omringende bomen blijven staan. De gekandelaberde en gekandelaarde bomen blijven daarna nog voor een periode van 6-12 jaar staan. Omdat dan sprake is van suboptimale omstandigheden, is de verwachting dat in die periode de verblijfplaats verlaten zal worden en dat er nieuwe

verblijfplaatsen gezocht worden door de vleermuizen. Bij een proef in het winterhalfjaar 2018-2019 is gebleken, dat op deze manier in ongeveer 10% van de onderzochte bomen sprake was van actuele functies en dat daarvoor per boom een bijzonder advies werd uitgebracht (resp. laten staan, kandelaberen, kandelaren, extra aanplant, aangevuld met het plaatsen van vervangende vleermuiskasten).

Bij de Quicksan wordt gebruik gemaakt van de informatie over vleermuizen uit de basiskartering van dit SMP-Lochem en eventueel aanvullende gegevens, bijvoorbeeld uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Een Quicksan blijft noodzakelijk, niet alleen omdat dit SMP-Lochem zich beperkt tot de groep van beschermde vleermuizen (en niet ook vogels of andere soorten omvat), maar ook omdat flora en fauna aan constante wijzigingen onderhevig zijn. Op die manier is de Quicksan een zeer belangrijk onderdeel van het SMP-Lochem. Een schematische weergave van de Quicksan en de vervolgstappen op de resultaten in de Quicksan worden weergegeven in figuur 4 in Bijlage 2.

Bovenstaande preventieve maatregelen, worden als belangrijke basisvoorwaarden gezien, om voorafgaande aan het SMP-Lochem al een meerwaarde gerealiseerd te hebben, ten opzichte van het aanvragen van standaardontheffingen. In de standaardontheffingen zullen in het algemeen geen voorwaarden opgenomen kunnen worden over de beheerscyclus van alle bomen in de gemeente, het percentage monumentale bomen of een gemeentelijke toepassing van een Quicksan aangezien de voorschriften alleen toezien op de bomen waarvoor ontheffing wordt aangevraagd.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Naast de uitvoering van preventieve maatregelen, worden mitigerende maatregelen ingezet, om de gunstige staat van instandhouding van vleermuissoorten te verbeteren. Daarbij wordt ingezet op een plus ten opzichte van de situatie dat reguliere ontheffingen worden aangevraagd. Een belangrijk verschil met maatregelen in een standaard-ontheffing, zijn vooral de gebiedsbrede inzet van maatregelen, het uitgebreide palet van maatregelen en de integrale opzet van de set van maatregelen.

In grote lijnen wordt bij de mitigerende maatregelen ingezet op:

1. Zoveel mogelijk handhaven van verblijfplaatsen, bijvoorbeeld bomen met holtes en spleten nog niet meteen te kappen, maar pas na het toepassen van een tussenmaatregel;
2. Het vroegtijdig aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, in de vorm van vleermuiskasten, dus ruim voorafgaand aan ingrepen in het bomenbestand;
3. Het verhogen van het aanbod aan geschikte verblijfplaatsen in bomen;
4. Het versterken van landschapsstructuren om de staat van instandhouding van vleermuizen te verbeteren.

Om deze doelen te realiseren worden in het SMP-Lochem 13 hoofdmaatregelen beschreven, die deels al worden uitgevoerd in het kader van het vastgestelde nieuwe bomenbeleid en deels nog uitgevoerd gaan worden in het kader van het SMP-Lochem. In onderstaande tabel 4 is een samenvatting opgenomen van de mitigerende maatregelen. Daarbij is een onderscheid gemaakt in maatregelen die gericht zijn op:

1. Het verbeteren van de voedselsituatie voor vleermuizen;
2. Het uitvoeren van maatregelen gericht op het verbeteren van de veiligheid van bomen (zodat ze langer kunnen blijven staan);
3. Het instandhouden van zoveel mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen;
4. Het opheffen van situaties die vlieg- en foerageerroutes aantasten (zoals hinderlijke verlichting of onderbreking van bomenrijen).

Tabel 4: Overzicht van mitigerende maatregelen ten gunste van vleermuissoorten in het buitengebied van Lochem.

Maatregel		Gunstig voor vleermuizen met betrekking tot				Middel(en)	Werkwijze: zie SMP-Lochem par. 5.3.1 t/m 5.3.4.
		Voedsel	Veiligheid	Verblijfplaats	Verbinding		
M1	Aanplanten inheemse boom- en struiksoorten	+				Wordt al toegepast	
M2	Geen klimop verwijderen	+	+	+		Wordt al toegepast	
M3	Aanpassen maaibeheer wegbermen	+				Wordt al toegepast	
	M3a Verschrallingsbeheer wegbermen	+				Wordt al toegepast	
	M3b Aanpassen maai-intensiteit en -periodes	+				Wordt al toegepast	
	M3c Geen chemische onkruidbestrijding	+				Wordt al toegepast	
	M3d Proef nieuw verschrallingsbeheer	+				Wordt als proef toegepast	Noot provincie: maaien en daarna een week laten liggen heeft de voorkeur. Anders worden veel zaden en insecten nodeloos afgevoerd. Is al op een paar plaatsen in Lochem toegepast.
	M3e Opstellen plan maaibeheer & biodiversiteit	+				Beheerplan	Evt. met inzet stageplek/afstudeer-opdracht
	M3f Voorlichting onbedoeld maaien particulieren	+				Informatiebijeenkomst en brochure	Organisatie bijeenkomst en aanvulling in brochure bermbeheer
M4	Bestrijding eikenprocessierups	+					
	M4a Ophangen vleermuiskasten	+	+	+		Geschikte vleermuiskasten	Nadere uitwerking op specifieke overlastlocaties
	M4b Selectieve inzet bestrijdingsmiddelen	+				Biologische bestrijdingsmiddelen	Maatwerk: selectieve inzet middelen. Noot provincie: bij voorkeur geen Xentari (zie Leidraad beheersing eikenprocessierups 2019 MLNV, Vlinderstichting, Vogelbescherming).
M5	Inzaaien bloemenmengsels wegbermen	+				Inheemse kruidenmengsels	Inzaaien geroerde grond, ook door aannemers

M6	Aanleg en beheer van waterelementen	+				Beheerplan	Inzet stageplek/afstudeeropdracht
M7	Implementatie vleermuiswaarden in bomenbeheerplan	+	+	+	+	Beheerplan	Aanvullen notitie
M8	Ophangen vleermuis kasten		+	+		Vleermuis kasten, in totaal 660 kasten	Inzet op basis basiskartering SMP-Lochem
M9	Ophangen vogel kasten		+	+		Nestkasten	5 proeflocaties
M10	Bevorderen leefgebied spechten		+	+		Bosbeheer(plan)	Percentage dood hout verhogen
M11	Implementatie vleermuiswaarden in planning trajectenkap				+	Werkplanning trajectenkap	Op basis van jaarlijkse VTA keuzes maken input uit SMP-Lochem
M12	Planmatige en proactieve aanplant nieuwe wegbeplantingen	+	+	+	+	Kaartbeeld en nieuwe aanplant	Prioriteren aanplant in kaartbeeld
M13	Inventarisatie en aanpassen straatverlichting	+			+	Kaartbeeld aanpassingen verlichting	Inventarisatie kansen en knelpunten

De maatregelen dienen vastgelegd te worden in werkwijzen, protocollen of bestekken. In onderstaande tabel 5 is een overzicht te vinden van de manier van borging van de vastgelegde maatregelen.

Tabel 5: Overzicht van de borging van de voorgenomen mitigerende maatregelen ten gunste van vleermuissoorten in het buitengebied van Lochem.

Maatregel		Borging maatregel
M1	Aanplanten inheemse boom- en struiksoorten	Cf. <i>Uitgangspuntennotitie Duurzaam beheer bomen buitengebied 2016</i>
M2	Geen klimop verwijderen	In onderhoudsbestek bomen (sinds 2017)
M3	Aanpassen maaibeheer wegbermen	
	M3a Verschrallingsbeheer wegbermen	In maaibestek (sinds 2005 deel van de gemeente en sinds 2012 de gehele gemeente)
	M3b Aanpassen maai-intensiteit en -periodes	In maaibestek (2005)
	M3c Geen chemische onkruidbestrijding	In maaibestek (2005)
	M3d Proef nieuw verschrallingsbeheer	Pilot 2019-2020. Wordt daarna in <i>Biodiversiteitsplan 2020</i> geborgd
	M3e Opstellen plan maaibeheer & biodiversiteit	Op te stellen Biodiversiteitsplan en aanvulling op brochure <i>Zet onze bermen in bloei</i>
	M3f Voorlichting onbedoeld maaien particulieren	Op te stellen Biodiversiteitsplan en aanvulling op brochure <i>Zet onze bermen in bloei</i>
M4	Bestrijding eikenprocessierups	Aanvulling op <i>Uitgangspuntennotitie Duurzaam beheer bomen buitengebied 2016</i>
	M4a Ophangen vleermuis kasten	In BOR-vision (beheer- en onderhoudsprogramma) en beleidsmatig in <i>Biodiversiteitsplan 2020</i>
	M4b Selectieve inzet bestrijdingsmiddelen	Bestrijdingsmiddelen worden in buitengebied sinds 2005 niet meer gebruikt
M5	Inzaaien bloemenmengsels wegbermen	Bij berm- en wegconstructies per werk afspraken sinds 2014 en beleidsmatig in <i>Biodiversiteitsplan 2020</i>
M6	Aanleg en beheer van waterelementen	In <i>Biodiversiteitsplan 2020</i>
M7	Implementatie vleermuiswaarden in bomenbeheerplan	Aanvulling op <i>Uitgangspuntennotitie Duurzaam beheer bomen buitengebied 2016</i>
M8	Ophangen vleermuis kasten	Logboek en monitoringsrapport
M9	Ophangen vogel kasten	Logboek en monitoringsrapport
M10	Bevorderen leefgebied spechten	Implementatie SMP-Lochem en aanleg (nieuw) bosbeheerplan

M11	Implementatie vleermuiswaarden in planning trajectenkap	Logboek
M12	Planmatige en proactieve aanplant nieuwe wegbeplantingen	Aanvulling op <i>Uitgangspuntennotitie Duurzaam beheer bomen buitengebied 2016</i>
M13	Inventarisatie en aanpassen straatverlichting	Beleid en planvorming t.a.v. buitenverlichting

In het SMP-Lochem zijn in hoofdstuk 7 de voorgenomen – en deels reeds uitgevoerde – mitigerende en compenserende maatregelen beschreven. Daarbij is onderscheid gemaakt in het minimaal vereiste niveau om de negatieve effecten te voorkomen en in maatregelen die passen bij het hogere ambitieniveau van de gemeente, zodat er een duidelijke ‘plus’ bereikt wordt, waarmee de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten verbetert.

Op grond van de gebiedsontheffing verplicht de gemeente Lochem zich tot het realiseren van de in tabel 4 en 5 beschreven maatregelen en borgingsafspraken. Dit geheel kan leiden tot een verbetering van de gunstige staat van instandhouding van de vleermuispopulatie. De grootschalige inventarisatie van 2018 wordt daarbij gebruikt om de ontwikkelingen te vergelijken met de uitgangssituatie. Dit dient te worden uitgewerkt in de monitoringsopzet.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier en tabel 1.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is, gegeven het feit dat het onderzoek er vooral op gericht is geweest om de referentiesituatie vast te leggen. Cruciaal in de aanpak is dat bij uitvoering van voorgenomen kapwerkzaamheden een Quicksan wordt uitgevoerd, om de potentiële vleermuisfuncties in de betreffende boom/bomen vast te leggen en dat op basis hiervan conclusies worden getrokken, welke stappen er verder genomen moeten worden.

De voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen zijn naar onze mening voldoende om de beoogde ‘plus’, zoals samengevat in tabel 4 en 5 te bereiken.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

Er is geen andere bevredigende oplossing gezien het noodzakelijke beheer en onderhoud aan het gemeentelijke bomenbestand, dat samenhangt met toenemende risico's naarmate de bomen ouder worden. Het bomenbestand is gekoppeld aan het buitengebied van Lochem, dus daarvoor bestaan geen ruimtelijke alternatieven. Het uitvoeren van jaarlijks onderhoud, om mogelijk risicovolle situatie te voorkomen of via reguliere trajectenkap, is (uiteindelijk) een noodzakelijke ingreep. Hiervoor bestaan geen alternatieven, anders dan de preventieve en mitigerende maatregelen die hierboven beschreven zijn.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

De aangevraagde wettelijk opgenomen in tabel 1. Wij stemmen hiermee in.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding (svi) van de desbetreffende soorten

Bij uitvoering van de maatregelen zoals in het SMP-Lochem geformuleerd, is een gunstige ontwikkeling van de aangevraagde soorten vleermuisen te verwachten. In het SMP-Lochem is per soort aangegeven van welke trends en ontwikkelingen er uitgegaan is. Door middel van een monitoringsprogramma worden de ontwikkelingen van de vleermuissoorten in kaart gebracht. Op

basis van de resultaten zal worden bijgestuurd, bijvoorbeeld door aanpassing van het bomenbeleid of versterking van sommige mitigerende maatregelen.

Doorschrijven ontheffing

Voor zover relevant en gewenst kan de ontheffinghouder deze generieke gebiedsgerichte ontheffing ook 'doorschrijven' naar derden (aannemers, boomverzorgers e.d.). Dit is mogelijk binnen een integrale aanpak, zoals in het geval van het SMP-Lochem doordat ontwikkelingen – positief of negatief – niet individueel worden beschouwd, maar deel uitmaken van en beoordeeld worden binnen een groter geheel. De beoordeling bestaat uit het vastleggen van de beginsituatie en het monitoren van de ontwikkelingen ten aanzien van de geformuleerde preventieve en mitigerende maatregelen en uiteraard monitoring van de ontwikkelingen van de aanwezige vleermuissoorten. De onderzoeksplicht en de verplichting tot het doen van monitoringsinspanningen blijven daarbij bij de oorspronkelijke ontheffingshouder liggen. In het document waarbij doorgeschreven wordt, dienen wel de maatregelen te worden geformuleerd, specifiek gerelateerd aan het onderdeel, waarvoor de derde partijen verantwoordelijk zijn.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde gebiedsgerichte ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Martin Kaal
Teammanager Vergunningverlening

Beroep

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van het besluit hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betalen van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Voorschriften;
- Bijlage 2: Kaart plangebied en toelichting Quickscan.

Bijlage 1: Voorschriften gebiedsontheffing gemeente Lochem boomgebonden vleermuizen.

ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

1. De ontheffing geldt voor het grondgebied van de gemeente Lochem buiten de bebouwde kommen, met de verschillende gebiedsonderdelen, zoals aangegeven in figuur 1 en 2 van bijlage 2 bij dit besluit.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31-12-2030.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort(en), verbod(en) en belang(en), zoals weergegeven in tabel 1 van dit besluit.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000831.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of door de ontheffinghouder gemachtigde (rechts-)personen (zie voorschriften 9 tot en met 15: "Machtiging aan derden"). De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
8. In de uitvoering van de maatregelen volgend uit het SMP-Lochem spant initiatiefnemer zich in relevante soortenbelangenorganisaties te betrekken.

MACHTIGING AAN DERDEN

9. De aanvrager kan aan natuurlijke personen en rechtspersonen, zoals boomverzorgers, aannemers en particulieren, een volmacht geven om werkzaamheden te verrichten conform de voorschriften van deze ontheffing.
10. De machtiging bevat in elk geval de NAW-gegevens van de gemachtigde, de soorten en (deel-)gebieden, waarvoor de machtiging geldt, de te verrichten handelingen, de periode van machtiging, het zaaknummer en de handtekening van de ontheffinghouder.
11. Een kopie van de machtiging wordt verstuurd aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000831.
12. De aanvrager draagt zorg voor instructie van iedere gemachtigde over aard en de omvang van de ontheffing, waaronder de verplichtingen en beperkingen voortvloeiend uit de voorschriften bij de ontheffing.
13. De aanvrager draagt er zorg voor dat iedere gemachtigde kan beschikken over een schriftelijke weergave van de specifieke voorschriften die voor gemachtigden zijn opgenomen bij de ontheffing.

14. De aanvrager is – als ontheffinghouder - verantwoordelijk voor het (correct) gebruik van de ontheffing en de daaraan verbonden voorwaarden door gemachtigden.
15. De aanvrager draagt er zorg voor dat een machtiging wordt ingetrokken indien vaststaat of redelijkerwijze aannemelijk is dat de gemachtigde één of meer handelingen heeft verricht die strijdig zijn met verplichtingen die bij of krachtens deze ontheffing voor hem gelden.

JAARLIJKSE RAPPORTAGE

16. Voor de uitgevoerde projecten/werkzaamheden in één bepaald kalenderjaar dient, uiterlijk voor 1 maart van het jaar daaropvolgend, een afschrift gestuurd te worden van de rapportage (logboek) met daarbij een overzicht van waar en welke werkzaamheden zijn afgerond en welke voorzieningen en maatregelen - zowel tijdelijk als permanent - zijn gerealiseerd. Dit vormt dus een jaarlijkse rapportage achteraf. Dit rapport wordt verstuurd naar de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000831.

PREVENTIEVE EN MITIGERENDE MAATREGELEN

17. In het plangebied wordt gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol. Dit wordt opgesteld op basis van de voorschriften bij deze ontheffing en de te nemen maatregelen zoals uitgewerkt en beschreven in het SMP-Lochem (hoofdstuk 7). Dit werkprotocol dient voor 15 oktober 2020 gereed te zijn en ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Gelderland.
18. In het ecologisch werkprotocol dient de werkwijze op basis van de Quicksan stap voor stap te worden uitgewerkt en dienen de gehanteerde begrippen en daaraan gerelateerde criteria concreet en afrekenbaar te worden gedefinieerd. De beslissingen om resp. te kandelaberen of te kandelaren en met welke periode de voorgenomen kap wordt uitgesteld, dienen zoveel mogelijk kwantitatief te worden gemaakt. Ook beslissingen als het mogelijk nog aanvullend ophangen van vleermuiskasten (bovenop de toegezegde 660 kasten) en het mogelijk ontoegankelijk maken van verblijfplaatsen, dienen te worden uitgewerkt en gekwantificeerd. Bovenstaande geldt ook voor de werkwijze ten aanzien van vlieg- en foerageerroutes.
19. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de projectlocatie, dienen van inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit na te leven.
20. De gemeente Lochem zal zich maximaal inspannen om de 'plus' te realiseren voor wat betreft het optimaal inrichten van het buitengebied van Lochem voor de aangevraagde vleermuissoorten. De genoemde 'plus' dient in beeld te worden gebracht in het monitoringsprogramma.
21. Bijstelling, aanvulling of wijziging van preventieve en mitigerende maatregelen dient plaats te vinden op basis van:
  - a. Monitoring en evaluatie van de functionaliteit van de preventieve en mitigerende maatregelen, opgenomen in het SMP-Lochem en deze ontheffing;
  - b. Kennisontwikkeling van mitigatie op nationaal en internationaal niveau.
22. Preventieve en mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een vleermuisdeskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

ONDERZOEK EN MONITORING

23. Zoals in het SMP-Lochem aangegeven, dient een plan van aanpak voor de monitoring uitgewerkt te worden voor de komende 10 jaar. De uitwerking dient voor 1 juni 2021 ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de provincie Gelderland. Bij die uitwerking dient nader ingegaan te worden op:

- a. de wijze van onderzoek naar de aanwezigheid van soorten vooraf (nulmeting, reeds uitgevoerd);
  - b. een uitwerking en motivatie van de wijze waarop een gedegen vergelijking gemaakt kan worden tussen aantallen per soort (in relatie tot de staat van instandhouding) uit het onderzoek vooraf en het monitoringsonderzoek nadien;
  - c. de wijze van monitoring gericht op kennisontwikkeling over de effectiviteit van genomen maatregelen;
  - d. de onafhankelijke wijze waarop de monitoring wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld door een extern ecologisch bureau, al dan niet met behulp van lokale of regionale vrijwilligers.
24. Jaarlijks dient, vóór 1 maart van een kalenderjaar, te starten in 2022, een rapportage overlegd te worden van de monitoring, die dat jaar heeft plaatsgevonden. Deze rapportage maakt deel uit van de jaarlijkse rapportage, zoals vermeld in voorschrift 16.
25. De monitoringsrapportage in 2025 dient tevens als tussenevaluatie en bevat minimaal een:
- a. Beschrijving van de nul-situatie qua aantallen soorten en functies;
  - b. Beschrijving van de ontwikkeling van de aantallen per soort in het plangebied;
  - c. Analyse en beoordeling van de verschillen tussen verwachte en het werkelijk aantal dieren en het gebruik van de aangebrachte voorzieningen;
  - d. Analyse en aanbevelingen ten aanzien van de functionaliteit van de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - e. Analyse van de gerealiseerde meerwaarde voor de beschermde soorten ten aanzien van aantallen verblijven en de werkwijze op basis van het SMP-Lochem (ten opzichte van afzonderlijke ontheffingen).
26. Tweejaarlijks, te beginnen vanaf 2022, wordt een audit-gesprek georganiseerd tussen ontheffinghouder en vertegenwoordigers van de provincie om de voortgang en uitwerking van het SMP-Lochem en de bijhorende ontheffing te kunnen vaststellen.
27. Indien uit de monitoringsrapportage of anderszids blijkt dat de getroffen maatregelen onvoldoende zijn, kunnen aanvullende voorschriften worden opgelegd.

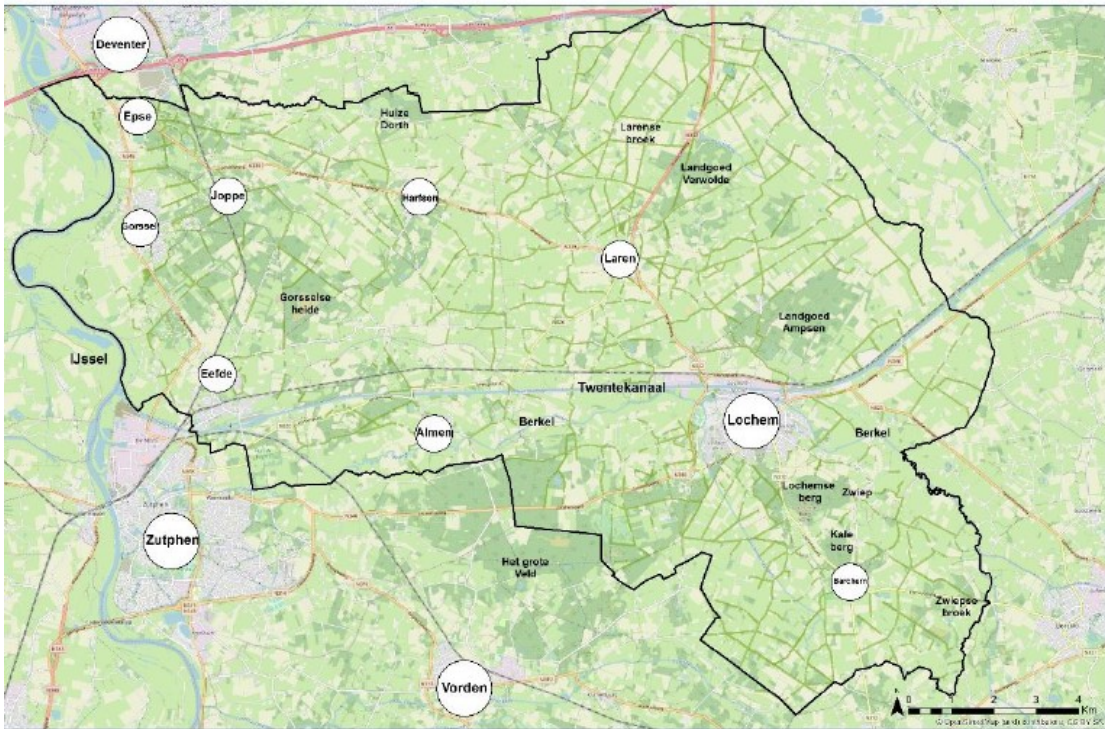
TOEZICHT EN HANDHAVING

28. De ontheffinghouder is zelf verantwoordelijk voor het bepalen van de effectiviteit van genomen maatregelen. De effectiviteit wordt bepaald op basis van monitoring en gericht toezicht op de uitvoering van maatregelen en het op de juiste wijze uitvoeren van werkzaamheden.
29. Reguliere uitvoering van toezicht- en handhavingstaken door de provincie vindt plaats voor soorten, die niet zijn opgenomen in de ontheffing.

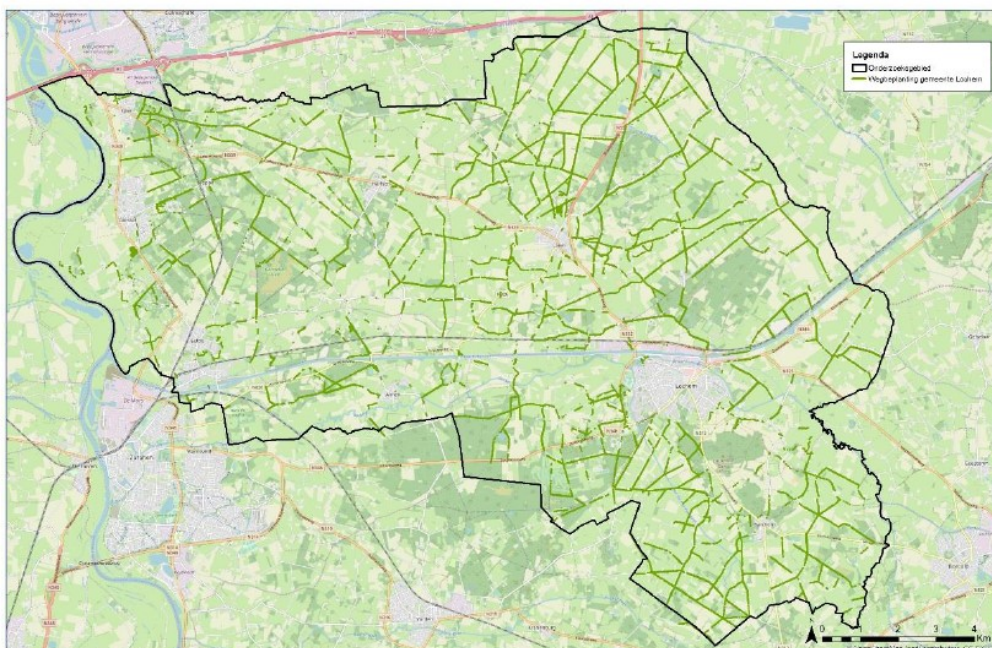

BIJLAGE 2: Kaart projectgebied SMP-Lochem

Figuur 1a: Ligging van het plangebied van het SMP-Lochem (het zwart omzoomde gebied) en de belangrijkste woonkernen binnen het plangebied.

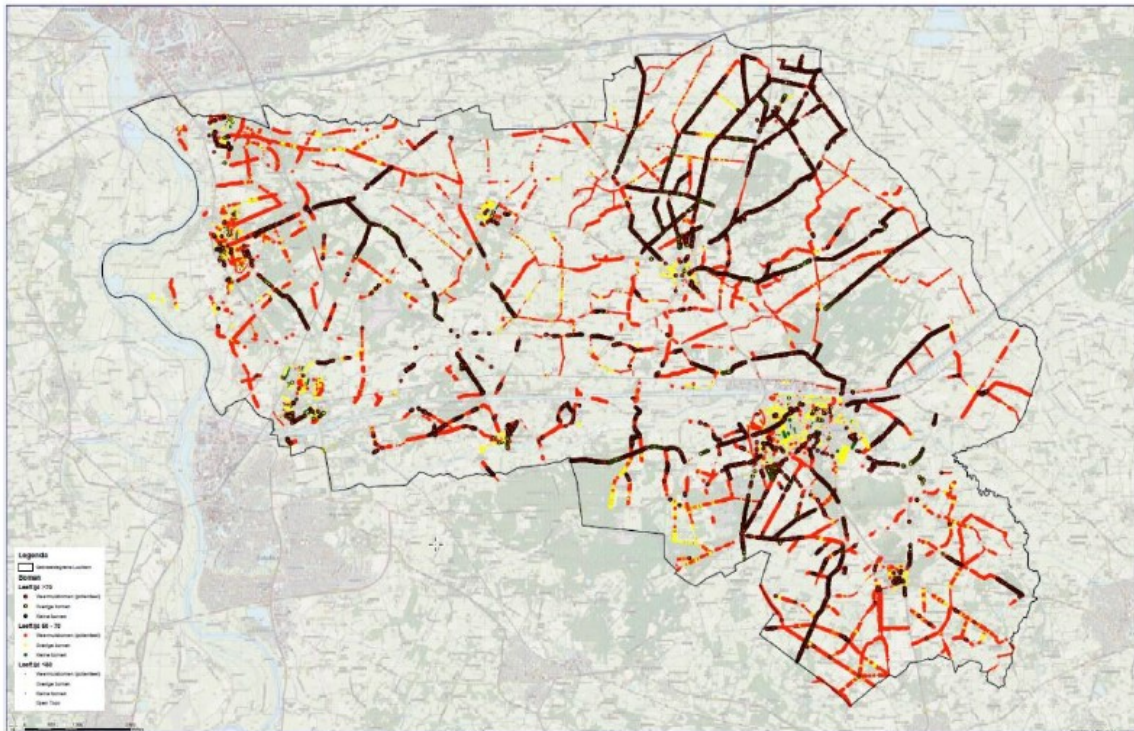
Figuur 1b: Ligging van het plangebied van het SMP-Lochem en de wegbepalingen buiten de bebouwde komgrenzen in eigendom en/of beheer van de gemeente Lochem en waarop het SMP-Lochem betrekking heeft.

Figuur 3: Weergave van de onderzochte wegbeplantingen in het plangebied De kleuren corresponderen met de leeftijdsklassen (zie legenda).

Figuur 4: Weergave van het stroomschema en werkwijze bij het uitvoeren van de Quickscan.

